

Initiativkreis Metropolitane
Grenzregionen

Grensoverschrijdende metropoolregio's // Samenvatting

bij het eindrapport van het modelproject ruimtelijke ordening (MORO, Modellvorhaben der Raumordnung)
„Bovenregionale partnerschappen in stedelijke netwerkgebieden“.

Impressum

Uitgever

Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung (BMVBS), Berlin

Wetenschappelijke begeleiding

Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung (BBSR) im Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung (BBR), Bonn

Dr. Rupert Kawka

Tel.: +49 (0)228 99401-1314

rupert.kawka@bbr.bund.de

Onderzoeksondersteuning / projectmanagement

agl | angewandte geographie, landschafts-, stadt- und raumplanung

Andrea Hartz

Tel.: +49 (0)681 96025-14

andreaartz@agl-online.de

www.agl-online.de

Bewerking

Andrea Hartz | agl

Lydia Schniedermeier | agl

Prof. Dr. Jürgen Aring | BFAG, Meckenheim

Druk

Krüger Druck+Verlag GmbH & Co. KG

Marktstraße 1, 66763 Dillingen

Bestellingen

info@metropolitane-grenzregionen.eu

Nadruk en reproductie

Alle rechten voorbehouden. Nadruk alleen

toegestaan met precieze bronvermelding.

Gelieve ons twee exemplaren van de documentatie te sturen.

De mening van de opdrachtgever is niet per se identiek aan die van de uitgever.

Mei 2011

Projectleiding

Ministerium für Umwelt, Energie und Verkehr des Saarlandes, Abteilung Landes- und Stadtentwicklung

Gerd-Rainer Damm

Tel.: +49 (0)681 501-4616

g.damm@umwelt.saarland.de

www.umwelt.saarland.de

Projectpartner

REGIO Aachen e.V.

Artur Hansen

Tel.: +49 (0)241 5686115

hansen@regioaachen.de

Regionalverband Mittlerer Oberrhein

Dr. Gerd Hager

Tel.: +49 (0)721 35502-21

rvmo@region-karlsruhe.de

Regionalverband Südlicher Oberrhein

Dr. Dieter Karlin

Tel.: +49 (0)761 70327-10

rvso@region-suedlicher-oberrhein.de

Regionalverband Hochrhein-Bodensee

Karl Heinz Hoffmann-Bohner

Tel.: +49 (0)7751 9115-10

hoffmann@hochrhein-bodensee.de

Regionalverband Bodensee-Oberschwaben

Wilfried Franke

Tel.: +49 (0)751 36354-21

franke@bodensee-oberschwaben.de

Bundesministerium
für Verkehr, Bau
und Stadtentwicklung

Bundesinstitut
für Bau-, Stadt- und
Raumforschung
im Bundesamt für Bauwesen
und Raumordnung

Grensoverschrijdende metropoolregio's

// Samenvatting

bij het eindrapport van het modelproject ruimtelijke ordening (MORO, Modellvorhaben der Raumordnung)
„Bovenregionale partnerschappen in stedelijke netwerkgebieden”.

1. „Grensoverschrijdende metropoolregio's“ nu in kaart brengen!

In de laatste decennia konden vele grensoverschrijdende regio's – ondanks hun uit nationaal oogpunt gezien moeilijke perifere ligging – zich ontwikkelen tot veelbelovende Europese woon- en werkgebieden. Daartoe heeft

40 jaar grensoverschrijdende samenwerking

bijgedragen, met een groot aantal succesvolle projecten die het integratieproces in Europa voor de bevolking merkbaar bevorderd hebben.

Bij de bewerking van de in 2006 door de Conferentie van de Ministers voor Ruimtelijke Ordening (MKRO, Ministerkonferenz für Raumordnung) aangenomen algemene doelstellingen voor de ruimtelijke ontwikkeling voor Duitsland, werd nog niet op passende wijze rekening gehouden met grensoverschrijdende regio's. Terwijl juist de grensoverschrijdende metropoolregio's kunnen bepalen of ze voldoen aan beide essentiële premissen van de algemene doelstelling „Groeï en innovatie“: enerzijds wordt ervan uitgegaan, dat er in het kader van internationalisering en globalisering

regio's met „drijvende kracht“ voor de economische, maatschappelijke en sociale ontwikkeling

tot stand komen resp. belangrijker worden. Hiertoe behoren zeker de erkende metropoolregio's in Duitsland, maar er kunnen nog andere „sterke regio's“

waargenomen worden. Anderzijds gaat de algemene doelstelling ervan uit, dat regionale ontwikkelingspotentiëlen beter gemobiliseerd kunnen worden door de deelgebieden meer intensief tot een netwerk te verbinden. Dat geldt niet alleen voor de nauwere samenwerking tussen stad en randgebieden, maar ook voor grootschalige betrekkingen – tussen de steden van polycentrische regio's of tussen stad en platteland. Met nadruk spreekt men van groeiallianties, gemeenschappen die aansprakelijk zijn voor een bepaald gebied of

partnerschappen.

Beide aspecten – sterke regio's en modellen die betrekking hebben op een groot oppervlak – passen heel eenduidig op de grensoverschrijdende metropoolregio's.

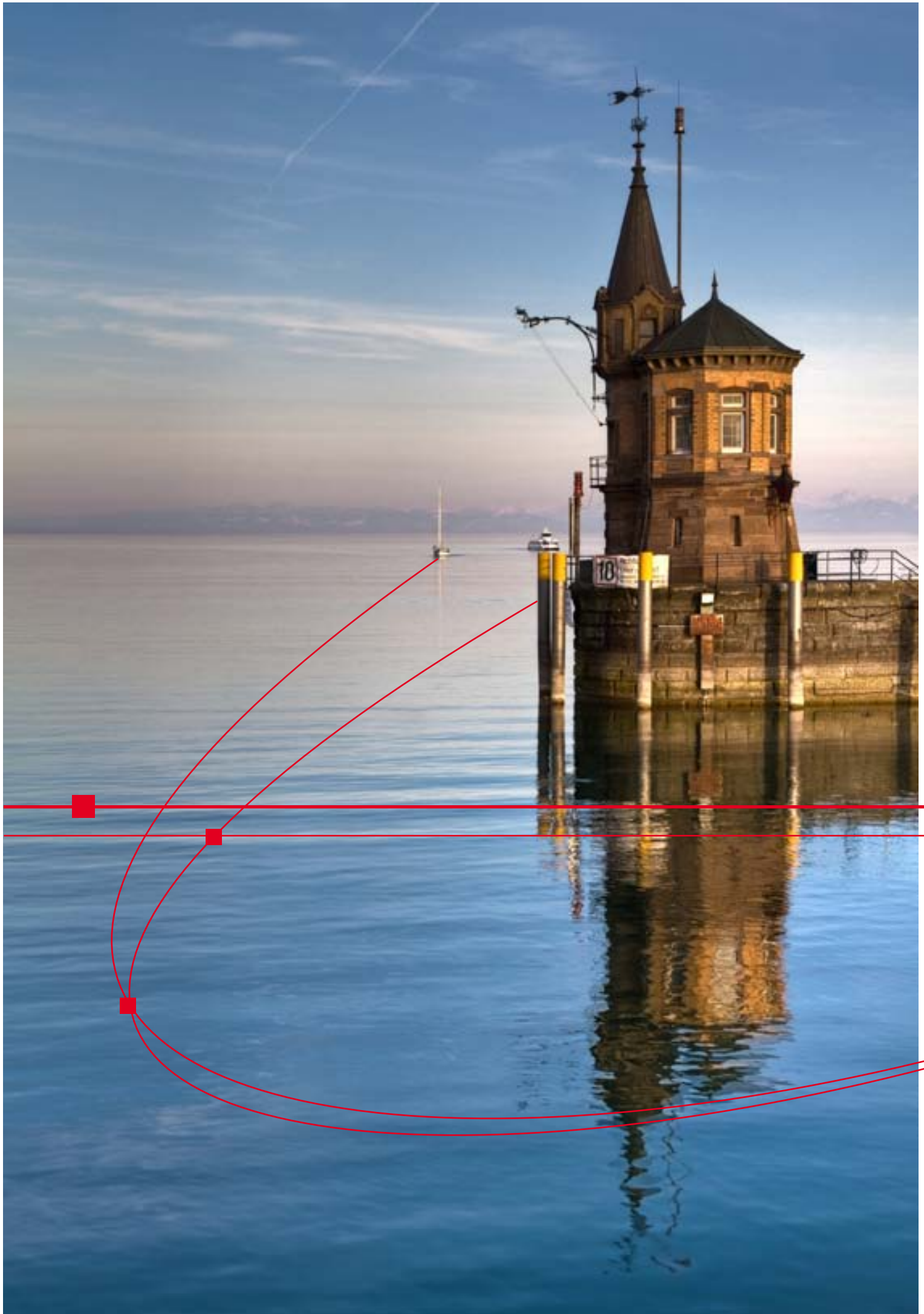
De actoren zijn zich zeer bewust van de gewijzigde rol en de potentiëlen van hun regio's. Zij dringen erop aan, dat dit ook in de nationale en Europese context opgemerkt wordt. Een eerste stap in die richting is een overeenkomstige integratie van de grensoverschrijdende metropoolregio's in de algemene doelstellingen van de Duitse ruimtelijke ontwikkeling, die op korte termijn gewijzigd worden. Bovendien moet worden aangestuurd op een overeenkomstige

belangenbehartiging van de grensoverschrijdende metropoolregio's

in de Europese structuurpolitiek.

Het in 2008 gestarte **modelproject ruimtelijke ordening (MORO, Modellvorhaben der Raumordnung)** „Bovenregionale partnerschappen in grensoverschrijdende stedelijke netwerkgebieden“, bood de kans, de grensoverschrijdende regio's in samenspel met de Europese stad- en metropoolregio's in kaart te brengen en tegelijkertijd het functioneren van grootschalige partnerschappen in de grensoverschrijdende context te demonstreren. Het initiatief ging uit van het Ministerie voor verkeer, bouw en stadsontwikkeling (BMVBS) en het Bondsinstituut voor bouw-, stads- en ruimtelijk onderzoek (BBSR, Bau-, Stadt- und Raumforschung) in samenwerking met de regio Aken, de regionale federaties Middelste Bovenrijn, Zuidelijke Bovenrijn, Hoogrijn-Bodenmeer en Bodenmeer-Oberschwaben alsmede het Saarland als leidende partner.

2. Grensoverschrijdende regio's vandaag de dag

De resultaten van de **Europese integratie** worden in de beleving van de mensen nergens zo direct merkbaar als in de grensoverschrijdende regio's. De vier basisvrijheden van de Europese Gemeenschap ter voltooiing van de interne Europese markt – vrij personen-, goederen-, kapitaal- en dienstenverkeer – schieden nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld bij de keuze van de woonplaats, het opleidingscentrum of de arbeidsplaats, bij inkopen of vrijetijdsbesteding. Daarbij komt de gemeenschappelijke valuta in de Eurozone, die het leven in grensoverschrijdende regio's aanzienlijk vereenvoudigt. Door een groot aantal regionale grensoverschrijdende regelingen en projecten konden er veel verbeteringen in het alledaagse leven bereikt worden.

Grensoverschrijdende regio's

met potentieel als metropool kunnen tegenwoordig als zeer veelzijdige woon-, economische en culturele gebieden een specifieke bijdrage leveren aan de versterking van de Europese economische kracht en integratie – zij

zijn het „Europa in het klein“.

De voorwaarden voor de verdere ontwikkeling zijn daarom gunstig, maar het is ook duidelijk, dat grensoverschrijdende regio's speciale uitdagingen moeten aankunnen. De blik „naar binnen toe“ is nog steeds een belemmering voor een

succesvolle grensoverschrijdende regionale ontwikkeling.

Hieronder vallen bijvoorbeeld de vaak ontbrekende harmonisering van nationale wetten en regelingen, verschillen in het plannings- en beheersysteem aan beide zijden van de grenzen of ontbrekende instrumenten op het gebied van conflictmanagement. Taalbarrières en culturele verschillen blijven bestaan en maken de samenwerking moeilijker.

Hoewel de bevolking het veelzijdige aanbod van de grensoverschrijdende regio's op alle gebieden gebruikt, laten netwerkstructuur en complementariteit vaak te wensen over: tweeledige structuren in de nationale deelgebieden belemmeren een bundeling van middelen.

Grensoverschrijdende integratie is zodoende een continue taak, die echter veelzijdige kansen biedt:

in samenspel met de nationale deelgebieden en systemen ligt een groot potentieel voor innovatieve wegen. Voor het projectpartnerschap van de Initiativkreis betekent dit, dat naast de positionering van de grensoverschrijdende metropoolregio's „naar buiten toe“ ook de discussie met de voor- en nadelen van de locatie in de regio's zelf een zorg moet zijn.

Om handelingsruimte te creëren voor een verdere succesvolle nieuwe positionering, hebben de actoren in grensoverschrijdende regio's ook in de toekomst ondersteuning nodig.

Zo beleefde de grensoverschrijdende samenwerking een enorme opleving met de introductie van het Europese communautaire initiatief INTERREG aan het begin van de jaren '90. Talrijke gesteunde projecten en initiatieven bevorderen sindsdien de grensoverschrijdende ruimtelijke ontwikkeling. Allereerst met het communautaire initiatief INTERREG en nu in de lopende zittingsperiode met het structuurdoel 3 „Europese territoriale samenwerking“ zijn de grensoverschrijdende regio's erkend als zeer relevante gebieden voor de Europese integratie en ontwikkeling. Deze positie moet met het oog op de aanstaande zittingsperiode 2014 tot 2020 versterkt worden en tegelijkertijd op nationaal niveau aan ondersteuning winnen.

3. Gemeenschappelijk bewustzijn van de grensoverschrijdende metropoolregio's

---

Een gemeenschappelijk bewustzijn is noodzakelijk, om de interne en externe perceptie van grootschalige grensoverschrijdende regio's te versterken en kenbaar te maken

als „nieuw“ gebiedstype op nationaal en Europees niveau.

Het gaat er uiteindelijk om, te wijzen op de speciale kenmerken, kwaliteiten en potentiëlen van deze gebieden, en op deze basis regionaliseringsprocessen te intensiveren en bestaande samenwerkingsstructuren te versterken.

De projectpartners hebben

vier centrale kenmerken

gedefinieerd: diensgevolge onderscheiden grensoverschrijdende metropoolregio's zich door

1. grensoverschrijdende functionele netwerken en overeenkomsten,
2. bestaande institutionele overeenkomsten over de grootschalige grensoverschrijdende samenwerking,
3. grootschalige regionaliseringsprocessen en een polycentrische gebiedsstructuur alsmede
4. metropoollocatiefactoren en potentiëlen voor groei en innovatie.

Een belangrijke indicator voor

netwerken over de grenzen

zijn bijvoorbeeld de grensoverschrijdende beroeps- pendelaars. De bij het modelproject betrokken regio's bereiken hier piekwaarden in Europa. Hierdoor wordt de toenemende integratie van de arbeids- markten in de grensoverschrijdende regio's duidelijk. Ook als er zich veel netwerken en verbanden op het gebied rondom de grens concentreren, staan bij de grensoverschrijdende metropoolregio's – vergelijkbaar met de Duitse metropoolregio's –

grootschalige regionaliseringsprocessen

op de voorgrond, om op Europese of ook globale schaal te kunnen opereren als concurrerende samenwerkings- en handelsgebieden.

In vergelijking met de (meeste) metropoolregio's in Duitsland kunnen grensoverschrijdende metropoolregio's zich baseren op sinds tientallen jaren

gevestigde instellingen voor grensoverschrijdende samenwerking.

De redenen voor de oprichting van deze instellingen waren meestal regio-specifieke vraagstellingen, die grensoverschrijdend opgelost moesten worden. De samenwerkingsstructuren zijn steeds verder ontwikkeld en continu aan de nieuwe uitdagingen aangepast; verdere hervormingen zijn gepland.

Een blik op de gebiedsstructuur van de betrokken regio's toont hun

polycentrisch karakter,

d.w.z., ze bestaan niet alleen uit één centrum, maar veeleer uit vele kleinere en gemiddelde centra en hun stedelijke netwerkgebieden, die dikwijls verder reiken dan de nationale grenzen. Gedeeltelijk zijn ze al in grensoverschrijdende stadsnetwerken georganiseerd. In totaal zijn de stadscentra en economische polen van de grensoverschrijdende regio's verspreid over de verschillende nationale deelgebieden, wat een bundeling van krachten beslist bemoeilijkt.

Desalniettemin: de grensoverschrijdende metropoolregio's kunnen wat betreft hun

metropolische locatiefuncties

wel degelijk met de interne regio's vergeleken worden. Dit bewijst de nieuwe studie van de BBSR over „Metropoolgebieden in Europa“ (BBSR 2010). Ook het door de Universiteit Luxemburg uitgevoerde ESPON-Projekt „Metroborder“ onderzocht „cross-border polycentric metropolitan regions (CBPMR)“ en dat leidde tot nieuwe bevindingen over dit gebiedstype in Europa (ESPO/University of Luxembourg 2010: 7).

4. Europa in het klein – grensoverschrijdende governance optimaliseren

In het algemeen moet in de komende jaren gerekend worden op een merkbare

herwaardering van het belang van grensoverschrijdende samenwerking op Europees niveau.

Het concept van de grensoverschrijdende metropoolregio's kan ertoe bijdragen de langjarige samenwerkingsstructuren op een nieuw gemeenschappelijk doel af te stemmen en in de zin van een regionale governance te optimaliseren. In het kader van het modelproject zijn hiervoor belangrijke „stelschroeven“ aangegeven.

Als één van deze „stelschroeven“ wordt het feit beschouwd, dat in de grensoverschrijdende samenwerking nog steeds eerder sectorieel beleid plaatsvindt en afzonderlijke projecten worden omgezet. Weliswaar is in alle bij het modelproject betrokken regio's reeds sprake van strategische concepten, toch blijft hun bindende kracht klein. Bovendien ontbreken er vaak veerkrachtige gegevens voor de gehele grensoverschrijdende regio. In de toekomst moeten programma's en projecten doelgericht op de potentiële en belemmeringen worden afgestemd, om de schaarse middelen efficiënter te gebruiken. Daarvoor is een sterkere strategische aanpak dringend geboden: het gaat erom

doelen en projecten beter aan elkaar te koppelen in het kader van een ruimtelijk geïntegreerde ontwikkelingspolitiek voor grensoverschrijdende regio's en op elkaar af te stemmen.

In de grensoverschrijdende regio's is de zogenaamde problematiek van meerdere overheidslagen zeer goed zichtbaar. Vaak zitten er in de grensoverschrijdende organen resp. instellingen samenwerkingspartners van verschillende institutionele niveaus met verschillende verantwoordelijkheden en beslissingsbevoegdheden tegenover elkaar: van gemeentelijke tot landelijke vertegenwoordigers. Bovendien zijn de functies van instellingen en organen op de verschillende uitvoerende niveaus meestal niet haarscherp van elkaar gescheiden. In de toekomst dient duidelijk te worden gemaakt, welke taak op welk niveau zinvol moet worden vastgelegd en hoe een doeltreffend netwerk van deze niveaus eruit kan zien. Op het niveau van het totale gebied rust hierbij de taak, randvoorwaarden voor een

grootschalige samenwerking in de zin van grensoverschrijdende metropoolregio's te scheppen.

Tot dusver oefenen de openbare, vaak staatsactoren hun invloed uit op de grensoverschrijdende samenwerking in organen en organisaties, maar ook in informele netwerken en projecten. De bestaande samenwerkingsstructuren voor actoren uit de economie, de wetenschap en de civiele maatschappij te openen, is alleen niet voldoende. Potentiële

nieuwe partners

en „zorgdragers“, die de doelen van een geïntegreerde grensoverschrijdende regionale ontwikkeling effectief kunnen ondersteunen, moeten veel meer actief tot medewerking gemotiveerd worden. Daarvoor zijn aantrekkelijke samenwerkingsvoorstellen net zo noodzakelijk als een meer flexibele vormgeving van ruimtelijke verhoudingen van grensoverschrijdende samenwerking. Deze dient in de toekomst sterker te zijn afgestemd op reële resp. potentieel betrokken netwerken en minder op formeel-administratieve grenzen. De trend in de richting van de

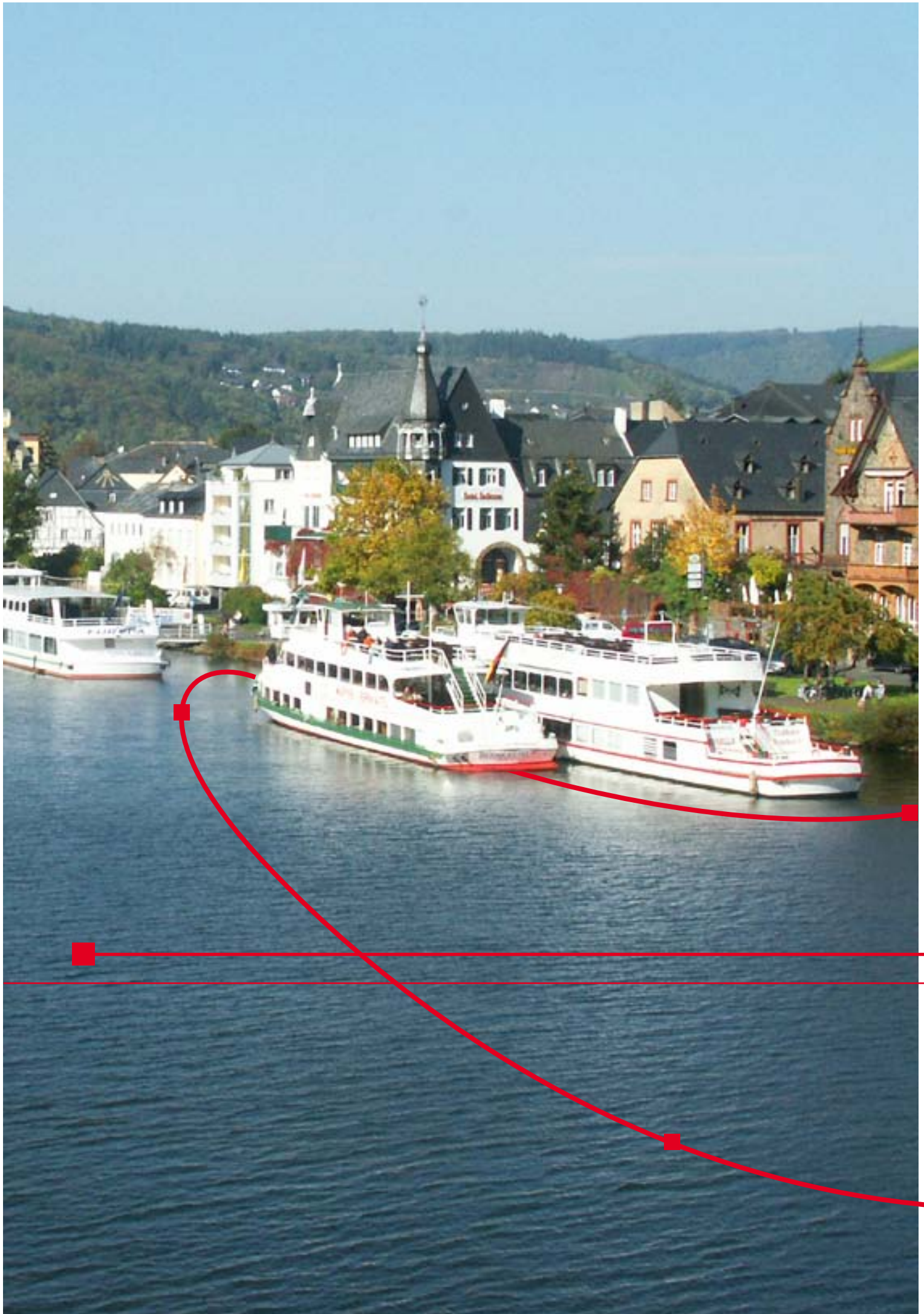
„variabele geometrie“,

die zich in de nationale context reeds veelvuldig op regionaal niveau heeft doorgezet, is pas grensoverschrijdend in de ontwikkelingsfase.

Grensoverschrijdende instellingen zijn een belangrijke factor, ze symboliseerden in het verleden tevens de wil van de betrokken partners tot een gemeenschappelijke samenwerking. Ook al zijn ze sinds tientallen jaren opgericht, hun mate van organisatie is veeleer zwak. Juist bij de behandeling van conflictuele thema's groeit echter de behoefte aan geformaliseerde instellingen en processen. In navolging van de organisatorische, financiële, personeels- en vooral concurrentiële voorzieningen van de metropoolregio's zoals Stuttgart, Rhein-Neckar of Hannover dienen bestaande instellingen in het kader van hun specifieke samenwerkingscultuur in de toekomst uitgebreid te worden. Op dit moment kunnen in alle betrokken regio's

tendensen van een institutionele versterking en initiatieven voor het scheppen van efficiënte organisatiestructuren

op het niveau van grootschalige samenwerkingsstructuren worden waargenomen, wat de grensoverschrijdende metropoolregio's als drijvende krachten voor de Europese ruimtelijke ontwikkeling en integratie versterkt.

5. Sterke punten versterken – belemmeringen afbouwen: Strategische en operationele actiegebieden

Grensoverschrijdende metropoolregio's bezitten door hun veelvoud en potentiële alsmede hun ervaringen in de transnationale samenwerking bijzondere kansen in de ruimtelijke ontwikkeling, en krijgen evenwel ook te maken met locatienadelen. Om de drijvende kracht van deze gebieden in Europa te versterken, heeft het projectpartnerschap

belangrijke strategische en operationele actiegebieden geïdentificeerd.

Strategische actiegebieden hebben betrekking op concepten en procedures, die de basis voor de territoriale samenwerking verbeteren. Juist met het oog op de uitgestrektheid van grensoverschrijdende metropoolregio's, waarvan de „omvang“ het dagelijkse leven van de bevolking verreweg overschrijdt, is de

ontwikkeling van gemeenschappelijke beelden en zienswijzen

beslissend. Vooral voor de bewoners van de grensoverschrijdende regio kunnen aanschouwelijke beelden en motieven van een tot dusver „abstracte“ gebiedscoullisse zorgen voor een (nieuw) ruimtelijk perspectief en identiteitsbevorderend werken. In de praktijk van alledag van de ruimtelijke actoren ontplooiën deze beelden ook hun werking: ze kunnen mogelijke ontwikkelingsscenario's, ruimtelijke visies of algemene doelstellingen van grensoverschrijdende regio's visualiseren en daarmee een kader vormen voor integratieve plannings-, vakplanningen of concrete projecten. Zo ontstaan een gemeenschappelijke opstelling van de betrokken actoren en een toekomstperspectief voor de grensoverschrijdende regio die de ruimtelijke actoren tot overeengekomen doelen verbinden en tegelijkertijd de interne belangenbehartiging bevorderen.

Een uitgesproken tekort in alle bij het modelproject betrokken regio's, dat deze vermoedelijk gemeen hebben met de meeste grensoverschrijdende regio's in Europa, is het gebrek aan vergelijkbare en voor alle regio's beschikbare gegevens voor grensoverschrijdende regio's. Daarom is de

opbouw van een grensoverschrijdend informatiemanagement

resp. regionale monitoring van bijzonder strategisch belang. Met behulp van grensoverschrijdende geoinformatieportalen worden de voorwaarden geschapen voor het inwinnen, analyseren en toepassen

van geo-informatie voor gemeentelijke en regionale gebruikers.

In de grensoverschrijdende samenwerking is vaak sprake van „mooi-weer-politiek“, waarbij moeilijke problemen blijven liggen. Ook aan de landsgrenzen binnen Duitsland behoren conflicten tot de orde van de dag, maar deze kunnen daar eenvoudiger worden opgelost, omdat taalbarrières of ernstige verschillen in het rechts- en planningsstelsel wegvallen, en omdat geformaliseerde, in het planningsrecht verankerde procedures een deelname van de bureaus verplicht voorzien. Mochten grensoverschrijdende metropoolregio's als drijvende kracht voor de ontwikkeling gaan functioneren, dan moet een (plannings-) cultuur ontwikkeld en in planningsroutines omgezet worden, waarin ook

kritieke thema's van de ruimtelijke ontwikkeling behandeld kunnen worden.

Operationele actiegebieden hebben betrekking op concrete vraag- en taakstellingen, die gericht zijn op het intern en extern functioneren van de grensoverschrijdende regio. Het interne functioneren kan geoptimaliseerd worden door een

verbetering van de desbetreffende harde en zachte locatiefactoren alsmede van hun verband binnen de grensoverschrijdende regio.

Startpunten zijn het bevorderen van de grensoverschrijdende mobiliteit, infrastructuur en aanbod beter aan elkaar te koppelen of de functie- en werkverdeling tussen de deelgebieden te specificeren. Mogelijkheid om actie te ondernemen, bestaat ook bij de vormgeving van gemeenschappelijke economische gebieden over de grenzen heen en de opbouw van hogeschoolsamenwerkingen. Voor het externe functioneren en daarmee een succesvolle positionering in de internationale locatieconcurrentie is de bundeling van de krachten en de doelgerichte bevordering van de specifieke sterke punten van de grensoverschrijdende regio's een voorwaarde.

Zowel strategische als ook operationele actiegebieden bieden startpunten voor

gidsprojecten, die het concept van de grensoverschrijdende metropoolregio's nieuw leven inblazen.

6. Europese structuurpolitiek doelgerichter gebruiken

De grensoverschrijdende regio's werden pas laat door de Europese structuurpolitiek opgemerkt. **Met het communautaire initiatief INTERREG begon de opleving van de grensoverschrijdende samenwerking.**

De grensoverschrijdende regio's profiteren tot op vandaag de dag van de mogelijkheid voor de verwezenlijking van gezamenlijk gefinancierde grensoverschrijdende projecten. De resultaten van INTERREG zijn onbetwist en drukken een stempel op de samenwerkingen in de grensoverschrijdende regio's. Met de vierde zittingsperiode (2007-2013) is het communautair initiatief INTERREG als nieuw doel 3 „Europese territoriale samenwerking“ in de mainstream-subsidies van de Europese structuurpolitiek geïntegreerd. Daarmee is de territoriale dimensie in het kader van het Europese integratieproces duidelijk opgewaardeerd en is deze belangrijker geworden.

Het INTERREG-programma is op basis van de ervaringen in het programma- en projectwerk van de laatste zittingsperiodes continu verder ontwikkeld. Ook nu, tegen het einde van de vierde zittingsperiode, tekenen de eerste overwegingen zich af, over hoe de vijfde zittingsperiode tussen 2013 en 2020 verder ontwikkeld kan worden. Voor een optimale benutting en efficiëntieverhoging van grensoverschrijdende samenwerking zijn er veelbelovende startpunten, zoals de vereenvoudiging van het programma, de versterking van de strategische componenten in de projectcreatie, de bevordering van de diversiteit aan actoren, een hogere budgettering of de koppeling van INTERREG en het Doel 2-programma.

Bij de nu in voorbereiding zijnde vernieuwing van de EU-cohesiepolitiek dient bovendien in principe versterkte aandacht te worden geschonken aan de territoriale cohesie alsmede de regionale en stedelijke dimensie.

Dit is een voortreffelijke uitgangssituatie om grensoverschrijdende metropoolregio's als zelfstandig Europees gebiedstype beter te positioneren en dit tot een centraal thema van de Europese cohesiepolitiek te maken.

Juist met de uitvoering van de strategie „Europa 2020“ in de context van groeipolitieke doelen is het daarom van wezenlijk belang, te wijzen op de bijzondere en tot nu toe niet volledig benutte potentiën van grensoverschrijdende metropoolregio's voor groei en innovatie in Europa.

De intensivering van (grootschalige) grensoverschrijdende samenwerking,

die noodzakelijk is om de mogelijkheden van deze regio's zinvol te benutten, gebeurt evenwel niet vanzelf. Deze

heeft actieve ondersteuning op alle niveaus nodig, zodat grensoverschrijdende metropoolregio's modelregio's voor een Europa 2020 worden.

Daarvoor dienen ontwikkelingssteunregelingen op Europees en nationaal niveau beter gekoppeld te worden aan strategieën en gidsprojecten van de metropoolregio's in grensoverschrijdende regio's.

7. In het netwerk handelen: belangen gemeenschappelijk behartigen

Sinds het begin van de samenwerking in het modelproject „Bovenregionale partnerschappen in grensoverschrijdende stedelijke netwerkgebieden“ was een duurzame netwerkvorming doel van het projectpartnerschap.

Gezamenlijk kunnen de belangen van de grensoverschrijdende metropoolregio's doeltreffender behartigd worden.

In het kader van de slotmanifestatie van het modelproject is de Initiativkreis Metropolitane Grenzregionen (IMeG) op 17 maart 2011 in Berlijn opgericht. Via het MORO-initiatief van de federale overheid wordt de tweejarige startfase van de Initiativkreis eveneens bekrachtigd.

De Initiativkreis is open voor instellingen uit grensoverschrijdende regio's met vergelijkbare ruimtelijke en functionele structuren. Deze is met name

gericht op ruimtelijke actoren en streeft zodoende een duidelijk territoriaal perspectief na; de taak van ruimtelijk-ordeningsbeleid alsmede de regionale ontwikkelingsbenadering staan op de voorgrond. De Initiativkreis wil geen nieuwe grensoverschrijdende instelling opzetten, maar de bestaande samenwerkingsstructuren erbij ondersteunen om de territoriale samenwerking verder te versnellen.

Voor een succesvolle positionering en samenwerking van de grensoverschrijdende metropoolregio's in Duitsland en Europa wil de Initiativkreis graag meer partners voor zich winnen en het werk van de grensoverschrijdende instellingen en Europese netwerken actief ondersteunen.

Naar binnen toe wil de Initiativkreis als „lerend netwerk“ de specifieke ontwikkelingskansen van de grensoverschrijdende regio's versterken en belemmeringen in de grensoverschrijdende ruimtelijke ontwikkeling afbouwen. Hiervoor is het noodzakelijk,

- een op functionele integratie en grootschalige partnerschap afgestemde strategieontwikkeling met concrete projecten te verbinden; daarvoor dienen samenwerkingsstructuren en regionale governance verder ontwikkeld te worden;
- Europese en nationale ontwikkelingspolitiek beter te benutten en te synchroniseren, en toe te werken naar meer coördinatie tussen de buurstaten op het gebied van de grensoverschrijdende regionale planning en ontwikkeling;
- het concept van „sterke grensoverschrijdende regio's als drijvende kracht voor de ontwikkeling“ uit te bouwen.

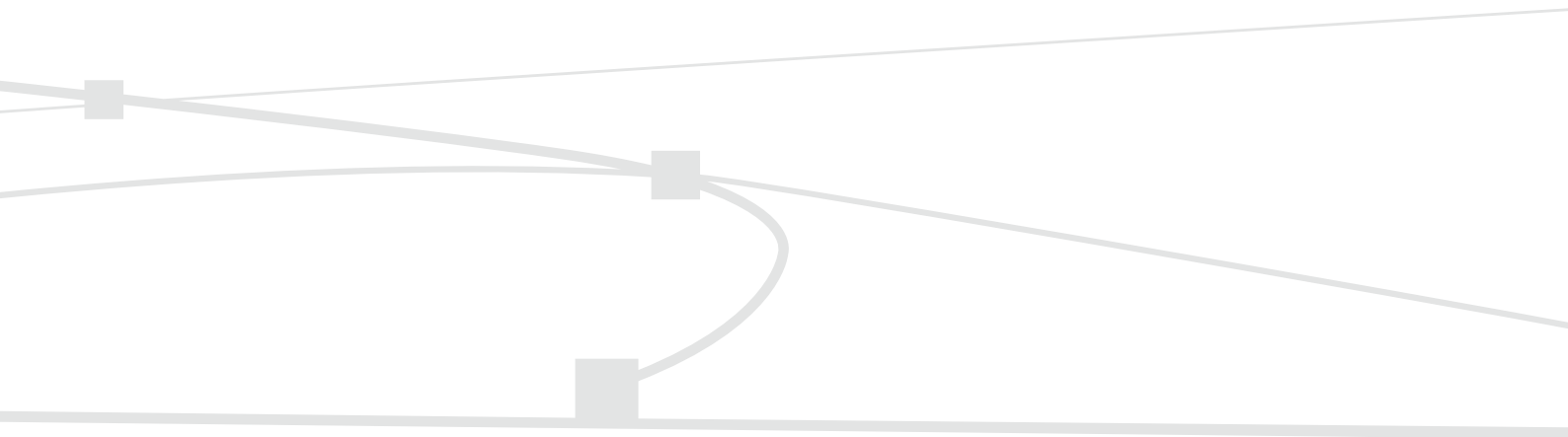
Deze doelrichting „naar binnen toe“ wordt aangevuld door een naar buiten georiënteerde doelrichting. Hier is het van belang **een standpunt in te nemen** en

- sterke grensoverschrijdende regio's als gebieden “met een drijvende kracht” in de algemene doelstellingen van de integrale regionale ontwikkeling te verankeren en daarmee een afgestemde politiek van de federale overheid en de landen voor deze grensoverschrijdende regio's te ontwikkelen;
- grensoverschrijdende metropoolregio's in het Europese debat over ruimtelijke ontwikkeling te positioneren;
- een beter netwerk te vormen voor de Initiativkreis in Europa.

www.
**metropolitane-
grenzregionen**
.eu

www.metropolitane-grenzregionen.eu